

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej žalobkyne **Ing. A. D.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. P. R., advokátom v P., proti žalovaným **1/ J. K.**, bývajúcemu v O.K., a **2/ M. K.**, bývajúcej v O.K., **o zaplatenie 1 803,78 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 59/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. septembra 2010 sp. zn. 11 Co 18/2010 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. septembra 2010 sp. zn. 11 Co 18/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 12. januára 2010 č.k. 8 C 59/2009-78 zaviazal žalovaných 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi 1 803,78 EUR s 5 % úrokom z omeškania od 10. decembra 2008 do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania vo výške 463,53 EUR na účet jej právneho zástupcu, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Na základe vykonaného dokazovania súd prvého stupňa konštatoval skutkový stav, podľa ktorého žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou parc. č. KN C č. X. vo výmere X. m², zastavané plochy a nádvoria, parc. č. KN C č. X. vo výmere X. m² záhrady a stavby – rodinný dom súp. č. X. na parc. č. X., zapísaných na LV č. X. k.ú. O.. Žalovaní sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, a to pozemku parc. č. KN C X. vo výmere X. m², zastavané plochy a nádvoria zapísaného na LV č. X. katastrálneho územia O., pričom tento pozemok susedí s pozemkom a stavbou žalobkyne parc. č. X.. Rozhodnutím Obecného úradu v O. ako miestne príslušného stavebného úradu č. S. z 29. marca 2007 bola žalovaným uložená povinnosť na vlastné náklady v lehote do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia vykonať oplstenie pri rodinnom dome súp. č. X. v Obci O. na pozemku parc. č. X. katastrálneho územia O. zabezpečovacie práce – zabezpečiť oporným

múrom oplotenie zo strany pozemku parc. č. X. tak, aby sa predišlo zrúteniu oplotenia, pričom uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 29. marca 2007. V zmysle tohto rozhodnutia mali žalovaní vykonať uvedené práce na svoje náklady, avšak tieto nevykonali. Keďže žalovaní povinnosť zabezpečiť oporným múrom oplotenie nesplnili, žalobkyňa potom na vlastné náklady zabezpečila tieto práce a pričom ich cena bola 54 340,60 Sk (1 803,78 EUR) súd prvého stupňa vec právne hodnotil podľa § 415, § 420, § 442 a § 563 Občianskeho zákonníka, pričom mal za preukázané, že žalovaní 1/, 2/ nerešpektovali právoplatné a vykonateľné rozhodnutie Obecného úradu v O., ako miestne príslušného stavebného úradu, ktorým im bola uložená povinnosť na vlastné náklady v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia vykonať na stavbe oplotenie pri rodinnom dome súp. č. X. v obci O. na pozemku parc. č. X. kat. úz. O. zabezpečovacie práce. Keďže z dôvodu nevykonania uvedených prác žalobkyni hrozila bezprostredná škoda, táto vykonala ohlásenie drobnej stavby Obci O. ako miestne príslušnému stavebnému úradu, ktorý v stanovisku č. X./07 zo 6. augusta 2007 súhlasil s vykonaním drobnej stavby – oplotením pozemku parc. č. X., č. X.. Tým, že žalovaní nerešpektovali rozhodnutia stavebného úradu a nevybudovali oporný múr, ako im bolo uložené, bolo nevyhnutné, aby žalobkyňa sama pristúpila k vybudovaniu tohto oporného múru. V danom prípade súd rozhodol v súlade s § 420 Občianskeho zákonníka, nakoľko mal za preukázané, že práve žalovaní zodpovedajú za škodu, ktorá vybudovaním oporného múru žalobkyni vznikla, keďže porušili právnu povinnosť, ktorú im ukladá právoplatné rozhodnutie stavebného úradu. Nakoľko výška nákladov vzniknutých súvislostí so stavbou oporného múru bola preukázaná predloženými dokladmi, súd zaviazal žalovaných 1/, 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni sumu 1 803,78 EUR, o úrokoch z omeškania súd rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1, 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a konštatoval, že nezaplatením pohľadávky sa žalovaní dostali do omeškania 10. decembra 2008. V prevyšujúcej časti žalobu ohľadne úroku z omeškania nad 5 % zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a priznal žalobkyni náhradu za zaplatený súdny poplatok ako aj trovy právnej služby.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaných rozsudkom zo 14. septembra 2010 sp. zn. 11 Co 18/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu žalobkyne na zaplatenie sumy 1 803,78 EUR s príslušenstvom zamietol a žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Žalovaným nepriznal ani náhradu trov odvolacieho konania. Takto rozhodol, keď podľa § 212 ods. 1 O.s.p. prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolatelia domáhali preskúmania a dospel k záveru, že ich odvolanie je dôvodné. Podľa názoru

odvolacieho súdu súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav avšak nevyvodil z neho správny právny záver. Mal za nepochybné, že žalobkyňa sa domáhala náhrady škody z titulu vykonania prác, ktoré mali vykonať žalovaní podľa rozhodnutia stavebného úradu obce O. z 29. marca 2007. Podľa tohto rozhodnutia mali žalovaní vykonať oplotenie pri rodinnom dome súp. č. X. v obci O. a ďalej zabezpečiť oporným múrom oplotenie zo strany parc. č. X. tak, aby sa predišlo zrúteniu oplotenia. Mal z toho za zrejmé, že takéto rozhodnutie stavebného úradu je exekučným titulom v zmysle § 41 ods. 2 písm. i/ Exekučného poriadku. Podľa tohto ustanovenia totiž možno vykonať exekúciu aj na podklade iných vykonateľných rozhodnutí a schválených zmierov, ktorých výkon pripúšťa zákon. Exekučný poriadok na základe tohto exekučného titulu pripúšťa exekúciu formou uskutočnenia prác a výkonov podľa § 191 a nasl. Exekučného poriadku. Podľa tohto ustanovenia totiž ak vykonateľné rozhodnutie ukladá, aby povinný podľa neho vykonal pre oprávneného nejakú prácu, ktorú môže vykonať aj niekto iný, než povinný. Exekúcia sa vykoná tak, že oprávnený si prácu, o ktorú ide, dá vykonať niekým iným alebo si ju vykoná sám, a to na trovy povinného. Exekútor poverený vykonaním exekúcie upovedomí oprávneného a povinného o začatí exekúcie vykonaním prác a výkonov, ďalej po uplynutí lehoty na vznesenie námietok proti exekúcii alebo potom keď sa mu doručí rozhodnutie súdu o námietkach, ktorým sa námietky zamietli, vydá exekučný príkaz a vykoná exekúciu. Podľa § 191 ods. 5 Exekučného poriadku exekútor môže povinného vyzvať, aby potrebné trovy zaplatil oprávnenému vopred. Exekúcia sa vykoná potom niektorým zo spôsobov určených na vymáhanie peňažných pohľadávok. Z uvedeného odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa sa na základe exekučného titulu mohla domáhať exekúcie, a takýmto spôsobom dosiahnuť, aby žalovaní splnili to, čo im ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie stavebného úradu, ak tento zákonný spôsob dosiahnutia cieľa, ktorý malo na zreteli uvedené rozhodnutie stavebného úradu nebolo uskutočnené zákonným spôsobom, potom sa žalobkyňa nemôže domáhať náhrady nákladov za vykonané práce. Tejto náhrady by sa mohla domáhať len vtedy, keby postupovala v zmysle § 191 ods. 1 až 5 Exekučného poriadku, ak tak neurobila, potom jej nárok na náhradu týchto nákladov uplatnených v rámci náhrady škody je nedôvodný. Odvolací súd preto v zmysle § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti a žalobu žalobkyne zamietol. V zmysle uvedeného ustanovenia odvolací súd zmenil aj výrok o trovách konania s tým, že aj keď boli žalovaní v tomto konaní úspešní, náhradu trov im nepriznal, a to so zreteľom na okolnosti prípadu, za akých došlo k uvedenému sporu. Mal za nepochybné, že žalovaní nesplnili povinnosti, ktorá im bola uložená rozhodnutím správneho orgánu a teda nerešpektovali právoplatné a vykonateľné správne rozhodnutie. Táto okolnosť spôsobila

pokračovanie nedorozumení medzi účastníkmi konania, výsledkom čoho bolo súdne konanie. Odvolací súd preto podľa § 150 ods. 1 O.s.p. úspešným žalovaným trovy prvostupňového ako aj trovy odvolacieho konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že dovolací súd potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a ako dovolací dôvod uviedla, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a tiež, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že žalovaní skopávaním pozemku spôsobili zosuv pôdy a narušili stabilitu oplotenia žalobkyne, zo strany žalovaných dochádza k podkopávaniu pozemku v časti hranice susediacich parciel, žalobkyne a žalovaných. Žalobkyňa musela vykonať stavebné práce na vlastné náklady v snahe predísť škodám na vlastnom majetku, čo bolo povinnosťou žalovaných. Žalovaní porušili ustanovenia Občianskeho zákonníka a preto majú povinnosť jej náhradu škody nahradiť. Odvolací súd svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby neodôvodnil žiadnym ustanovením zákona, podľa ktorého by jej nárok mal byť nedôvodný. Odvolací súd len poukázal na ustanovenie exekučného poriadku s tým, že na základe exekučného titulu sa mohla domáhať exekúcie a takýmto spôsobom dosiahnuť, aby žalovaní plnili to, čo im ukladá rozhodnutie stavebného úradu. Podľa jej názoru skutočnosť, že sa mohla domáhať, aby práce boli vykonané v exekučnom konaní, neznamená, že návrh na vykonanie exekúcie podať musela. Skopávaním svahu zo strany žalovaných došlo k ujme na majetku a mohlo dôjsť aj k ujme na zdraví či dokonca živote osôb, a z toho dôvodu aj na základe prevenčnej povinnosti podľa Občianskeho zákonníka vykonala tieto stavebné práce. Odvolací súd i napriek tomu, že pri rozhodovaní vychádzal z iného právneho predpisu, než aký pri rozhodovaní použil súd prvého stupňa a nedal jej možnosť k uvedenému sa vyjadriť, došlo zo strany odvolacieho súdu k odňatiu možnosti konať pred súdom a tak konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalovaní navrhli dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho

pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti nemu prípustné, pretože rozsudkom odvolacieho súdu bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenný rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p. ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa osobitne zameril na opodstatnenosť tvrdenia žalobkyne, že v prejednávanej veci jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1. odňatie možnosti konať pred súdom, 2. to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3. možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania.

Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p. ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

V zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. právnym predpisom, ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis, o ktorého výklad a použitie nežiadal v priebehu konania žiadny z účastníkov konania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúca vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia vecí“ vychádzajúci aj z § 213 ods. 2 O.s.p. súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, a to tým spôsobom, aby účastníci konania dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty, týkajúce sa právneho posúdenia veci. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010).

Súd prvého stupňa vyhovel žalobe, keď vyvodil zodpovednosť žalovaných za škodu, ktorá žalobkyni vznikla tým, že vybudovala oporný múr, keď žalovaní porušili povinnosť, ktorú im ukladalo právoplatné rozhodnutie stavebného úradu (§ 415, 420, § 442 Občianskeho zákonníka).

Odvolací súd v preskúmanej veci nepovažoval pri posudzovaní vzťahov medzi účastníkmi konania za rozhodujúce hmotnoprávne aspekty, ale vyjadroval sa pokiaľ ide o právny vzťah účastníkov v rovine exekučnej. Tým, že žalobkyňa nevyužila možnosť domáhať sa náhrady nákladov v rámci exekučného konania (§ 191 ods. 1 Exekučného poriadku) potom jej nárok na náhradu nákladov uplatnených v rámci náhrady škody považoval za nedôvodný.

Keďže rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo založené na závere zodpovednosti žalovaných za vzniknutú škodu bolo legitímnym očakávaním, že odvolací súd pristúpi k vecnému posúdeniu opodstatnenosti žaloby (z hľadiska uplatnenej náhrady škody), vytvorí žalobkyni procesnú možnosť brániť sa, predpokladom ktorej bude, že odvolací súd splní svoju procesnú povinnosť vyplývajúcu z § 213 ods. 2 O.s.p.

Z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných nových dôvodoch, než súd prvého stupňa, pričom žalobkyňa v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' správnosť nového právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd nepostupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. a svoju povinnosť vyplývajúcu z tohto ustanovenia nesplnil. Tým žalobkyni odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité, a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 5 Cdo 322/2009).

Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne

ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V dovolacom konaní po zistení existencie procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. so zreteľom na ktorú musí byť napadnuté rozhodnutie v každom prípade zrušené, nebol daný dôvod na skúmanie opodstatnenosti námietky žalobkyne, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Procesná vada v zmysle § 237 O.s.p., ku ktorej došlo v odvolacom konaní, je vždy dôvodom pre zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia, preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková